

# פרשת השבוע על פי התיבות שלום

## וירא

וירא אליו ה' - כיצד צוים אלהים להגיד 3

1

וירא אליו ה'. במד"ר על פסוק זה מסמך הכתוב (איוב יט) ומבשרי אחזה אל-ה', אמר אברהם אחר שמלתי עצמי ומבשרי אחזה א', אלולי שעשיתי כן מהיכן היה הקדוש ברוך הוא נגלה עלי, והוה וירא אליו ה'. והמפרשים עמדו ע"ז שהרי אנו מוצאים בתורה שנאמר וירא אליו ה' גם קודם שמל, ומבארים שעד המילה לא נגלה אליו הקב"ה אלא לצורך לשם ציווי וכדו', וכגון האמור לעיל וירא ה' אל אברהם ויאמר אליו התהלך לפני והיה תמים, או כאמור בריש לך לך וירא ה' אל אברהם ויאמר לזרעך אתן וגו' לה' הנראה אליו, שההתגלות היתה לצורך, משא"כ בענינו שנראה אליו ה' ללא שום מאמר ורק להתראות אליו, זאת השיג רק אחר שטל את עצמו.

ובספר שם משמואל (תרע"א) מביא ע"ז את מש"כ הרמב"ן בהקדמה לספר שמות, וכשיצאו ממצרים אע"פ שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים, כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר, וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושם הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם או שבו אל מעלת אבותם שהיה סוד א' עלי אהליהם והם הם המרכבה ואז נחשבו וגאולים". והיינו שכל עוד לא היתה עליהם השראת השכינה נחשבו עדיין כעבדים, והיו נבוכים בלא השראת השכינה, ורק כאשר הקימו את המשכן ושרתה עליהם השכינה, כמ"ש ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם אז נשלמה הגאולה, ושבו אל מעלת אבותם שזכו להשראת השכינה, שזו עיקר מעלת האבות.

### ענין הנסיונות

עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד ככולם להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו לפני המקום (אבות ה). צ"ב לשם מה כתבה התורה הק' באריכות גדולה את כל פרשיות הנסיונות של אברהם אבינו, כמו שמגאום חז"ל, ויהי רעב בארץ, ותקח האשה בית פרעה, וישלח אבימלך ויקח את שרה וכו', ובמיוחד הנסיון האחרון של העקדה, והאלקים נסה את אברהם, שנכתב על כל פרטיו, והרי התוה"ק תורת חיים ואין בה סיפורי דברים בעלמא, ומהו הלימוד שהתורה מלמדת בכל פרשת הנסיונות.

ו"ל הענין ע"פ מש"כ המאור עינים בפר' וארא, שכמו שאברהם אבינו נתנסה בעשרה נסיונות כך כל יהודי עובר בימי חייו עשרה נסיונות לפי ערכו. והיינו כי כל יהודי נושא שליחות עליונה שלמענה ירד לעולם למלא שליחות זו, וע"י הנסיונות שעובר ממלא הוא שליחותו בעוה"ז. וע"פ דברי הרמב"ן דמעלתו של אברהם אבינו היתה גדולה לא מצד שקיים כל התורה אלא לפי שעמד בעשרה נסיונות, דבזה הודיע כמה חבתו, ובזה עיקר גדולתו ותפארתו על הפלגת חיבתו לפני המקום, והיינו שקיים כל התורה כולה עדיין אין בו כדי להודיע גדול החיבות של אברהם אבינו, ורק הנסיונות מודיעים כמה חבתו. הרי כמו כן הוא בפרט אצל כל יחיד, שצריך לעבור עשרה נסיונות לפי ערכו, שיתכן שיהודי מקיים כל התורה כולה אך עדיין לא התחיל למלא את השליחות שבעבורה ירד לעולם, שעדיין אין זו כל הוכחה לכך, אלא הנסיונות העוברים עליו הם אשר מודיעים כמה חבתו של כאו"א, שעל ידם הוא ממלא את שליחותו בעולם.

וענין "מעלת אבותם" הוא כמו שמצינו בהשראת השכינה אצל אברהם אבינו, שלא זכה אליה רק אחר המילה, כדברי המדרש הנו' שמבשרי אחזה א', שאלולי עשיתי זאת לא היה נגלה אליו ה'. והטעם בזה כדאיתא עוד במדרש (מו"א), כך אמר הקב"ה לאברהם אין כך פסולת אלא הערלה, העבר אותה ובטל המום, התהלך לפני והיה תמים. והיינו שהשראת השכינה לא תיתכן אלא כאשר אין שום פגם, וכדאיתא בזה"ק (ח"א רטו): שכינתא לא שריא באתר פגים אלא באתר שלים, וכמ"ד (ויקרא כא) כל איש אשר מום בו לא יגש להקריב, כי מי שיש בו מום ופגם כלשהו שוב אין יכולה להיות עליו השראת השכינה. ולכן רק לאחר שאברהם אבינו מל עצמו וכבר לא היה בו שום פגם, או זכה לגילוי של וירא אליו ה'. וזוהי מעלת אבותם, שהאבות הגיעו להשראת השכינה אחר שלא היה בהם שום פגם ותיקנו את הכל, וכמ"כ היה בהקמת המשכן, שאחרי שהגיעו למעלת אבותם להיות ראויים לגילוי השכינה, אז נאמר להם ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, וירדה עליהם השראת השכינה.

וכמו כן ישנה בחי' זו בש"ק, שבה זוכים להשראת השכינה כמו בביהמ"ק, ולכן אין בנין ביהמ"ק דוחה את השבת, שבשבת א"צ לביהמ"ק, כי יש בה עצמה את עיקר ענין ביהמ"ק שהוא ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, מקום השראת השכינה.

ואיתא מהבעש"ט הק' עה"פ כי מנסה ה' אלקיכם אתכם, שהעולם הזה נקרא עולם הנסיון, וכל משרת הירידה של גשמת יהודי לעולם היא בכדי לעמוד בנסיונות. הנסיונות מקיפים את כל תקופות חייו של יהודי, בשנותיו הצעירות עוברים עליו נסיונות השייכים לתקופה זו, עניני תאות ועניני טרדות, ובשנים מאוחרות יותר יש השייך לתקופה ההיא. והנסיון הגדול ביותר הוא קבלת יסורים באהבה, שהרי העולם הזה הוא עולם התלאות המלא יסורים, והנסיון הגדול ביותר הוא שלא יבעט האדם בכל היסורים הבאים עליו, אלא יקבלם באהבה. ואיתא בפסיקתא (רבתי פמ"ח) על איוב, שלגדול מדרגותיו ראוי היה שיוכרוהו בתפלה, כשם שאומרים אלקי אברהם א' יצחק וא' יעקב היו צריכים לומר א' איוב, אלא משום שבעט ביסורים לא הגיע למעלת האבות. והיינו אף שבאו עליו יסורים כ"כ קשים ואיומים, היה צריך לקבלם באהבה, ולא יקבלם. ועוד אמרו חז"ל (במד"ר טו) עה"פ ה' צדיק יבחר, שאברהם אבינו לא הגיע למדרגותיו ולא זכה לברכות שברכו הקב"ה רק לאחר שנתנסה בעשרה נסיונות ועמד ככולם. וכן יצחק לא הגיע לברכותיו רק לאחר הצרות שעברו עליו בפרשת אבימלך, שאז נתן לו הקב"ה את ברכתו. וכן יעקב לא הגיע לברכותיו רק לאחר כל הצרות שעברו עליו עם עשו ועם רחל ודינה ויוסף. וכן יוסף הגיע למדרגותיו רק לאחר הגסיון עם אשת פוטיפר, ואח"כ היה חבוש י"ב שנה בבית האסורים, ומשם יצא למלך והגיע למדרגה העליונה להיות מרכבה למדת יסוד.

וכמ"כ יש בש"ק השראת השכינה. אמנם כאמור כל זה הוא רק כאשר אין שום פגם, כאשר יהודי מתקן את כל פגמיו, דאל"כ לא תתכן השראת השכינה ולא שריא באתר פגים. והוה ב"י מאמר מרן הס"ק מסלונים ז"ע על מאחז"ל (שבת יב). חייב אדם למשמש בבגדיו ערב שבת עם חשיכה, אמר רב יוסף הלכתא רבתא לשבת. ופירש דנגדיו הוא מלשון בגידה, שחייב אדם למשמש בבגידותיו בכל מה שבגד במשך השבוע, ולתקן כל פגמיו בערב שבת עם חשיכה שהוא זמן תשובה, וע"ז אמר רב יוסף הלכתא רבתא לשבת שהכנה זו היא הליכה וכניסה רבתי לש"ק. והיינו שיש אשר יהודי נכנס לש"ק בבחי' גבוהה מתוך ויגבה לבו בדרכי ה', שאז

הוא מגיע לש"ק מתוך המדרגות הגבוהות, ויש שממשמש בבגידותיו ומהרהר בתשובה על כל מה שפגם במשך השבוע, וזוהי הלכתא רבתי לשבת שהיא כניסה גדולה עבור יהודי להכנס לש"ק. ועד"ו י"ל הכוונה במאמר הבעש"ט הק' ז"ע על מאחז"ל (כתובות קג): מת בערב שבת סימן יפה לו, דקשה למה סיפרו זאת חז"ל וכי ביד האדם הבחירה אימתי למות, ופירש מת בערב שבת, דכאשר יהודי מבטל לגמרי את כל ישותו ומתקן את כל פגמיו ועושה את עצמו בבחי' מת בהגיע ערב שבת עם חשיכה, הרי"ו סימן יפה לו להכנס לש"ק. והיינו מהטעם האמור שענין השבת שיש בה השראת השכינה, ולכן צריך שלא יהיה בו שום פגם. וכמו שמצינו באברהם אבינו שכאשר הגיע לוהיה תמים זכה להשראת השכינה, שאברהם אבינו לא היתה בו שום פסולת מלבד הערלה, כדברי המדרש הנו' שאמר הקב"ה לאברהם אין כך פסולת אלא הערלה העבר אותה ובטל המום, ומיד נתקיים בו התהלך לפני והיה תמים שלא היה בו שום פגמים אחרים. אכן כל יהודי שיש בו כל מיני פסולת ופגמים, אינו ראוי להשראת השכינה, דלא שריא שכינתא באתר פגים, וכל מום בו לא יגש להקריב, ולכן ההכנה לשבת היא מת בערב שבת סימן יפה לו.

ויש לומר עד"ו גם במאחז"ל (סוטה יז.) איש ואשה זכו שכינה שרויה ביניהם, שזה גם כן רק כאשר אין שום פגם והכל בקדושה וטהרה, דאל"כ הרי שכינתא לא שריא באתר פגים, ואיך יתכן ששכינה תהיה שרויה ביניהם, וכדכ"ן ולא יראה בך וגו' ושם מאתריך, רק במקום קדושה וטהרה או שכינה שרויה ביניהם.

וזהו מבשרי אחזה א'. מבשרי היינו ע"י תיקון כל עניני תאות בשרים שיהודי פורש מהן, עי"ז אחזה א' שזוכים לראות אלקות. וכאמור רבותה"ק עה"כ עינים להם ולא יראו אונים להם ולא ישמעו, שכאשר משתמשים בעינים ובאזניים "להם", לצורך הגאולה, אז לא יראו ולא ישמעו אלקות. אך כאשר יהודי מתקן את הפגמים או הוא רואה אלקות ושומע אלקות.

6

ההיינו. שהשגת מדרגות היא רק עי"ז שעוברים נסיונות. קיום כל התורה יש הרבה מישראל שמקיימין, אך העמידה בנסיונות מגלה את גודל האהבה להשי"ת ועי"ז זוכים לברכת אלקים.

וב' הענין שרק בנסיון העקדה נאמר והא' נסה את אברהם ולא בשאר הנסיונות, י"ל דאצל הצדיקים הקדושים מסירת הגוף למיתה אינה נחשבת כלל לנסיון, שאי"ז אצלם אלא כהחלפת מלבוש, שמחליפים את לבוש הגוף בלבוש נפש רוח ונשמה,

והוא אמרו מסירת נפש אין הכונה למסירת הגוף, שמסירת הגוף להשי"ת אינה חידוש, אלא מסירת נפש, שיהודי ימסור את נפשו להשי"ת, ע"כ בכל הנסיונות ובנסיון אור כשדים לא כתיב והא' נסה את אברהם, כי כל הנסיונות ובכללם ההשכלה לכבשן האש לא נחשבו אצלו לכלום ולא היו אצלו בגדר נסיונות. וכמו שהיה חזור הרה"צ ר' לייז'ע בשם מרן הק' מקוברין וי"ע, וכי חידוש הוא שאברהם אבינו לא נשרף בכבשן האש, חידוש הוא שכבשן האש לא נשרף מהאש הגדולה מאהבה ה' של אברהם אבינו. רק נסיון העקדה נחשב לנסיון, משום שהיה נסיון בנפש, כי עיקר הנסיון היתה הסתירה שהיתה לאברהם אבינו, שבתחילה אמר לו הקב"ה כי ביצחק יקרא לך זרע, שכל המשך שלו וקיום עם ישראל יהיה מיצחק, ועתה הוא אומר לו והעלהו שם לעלה על אחד ההרים אשר אומר אליך, וסתירה זו היתה נסיון בנפש. וכדאייתא במדרש שהיצה"ר בא לאברהם קודם הנסיון ואמר לו, זקן שושה, איך יתכן שאמר לך הקב"ה והעלהו לעולה, הרי אתמול אמר לך כי

את הדבר הזה וגו' כי בך אברכך והרבה ארבה את זרעך וגו' ויירש זרעך את שער אויביו וגו'. וזאת מלמדת אותנו התורה הק' בכל פרשת הנסיונות שכל חייו של יהודי מלאים נסיונות, ועליו לדעת בכל מה שקורה לו שזהו נסיון, שיש לו הודמנות להתעלות ולגדול עי"ז לפי מדרגתו, ומאידך הוא גם עלול ליפול ח"ו. ועצם הידיעה הזאת שיהודי יודע שזהו נסיון מן השמים נותנת לו כוח להתגבר ולעמוד בנסיון.

כל ספר בראשית עוסק בעניני מדות ונסיונות, שהתורה מלמדת לנו בזה ענינו ומהותו של יהודי, שנתן לנו הקב"ה את חומש בראשית הקודם לנתינת התורה ללמדנו מה הוא יהודי ואיך הוא צריך להיות. וכמו שבארנו שבתחלה כתבה התורה את החטאים של קין ודור המבול ודור הפלגה, ללמד להיכן עלולים להגיע מחמת קנאה ומחמת תאוה ומחמת כבוד. ואח"כ מלמדת לנו התורה את העשרה נסיונות שנתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם, להודיע כמה חבתו של אברהם אבינו לפני המקום, שפרשת הנסיונות של אברהם היא חלק התורה, ללמד למה מסוגלים להגיע מכל נסיון ונסיון, וכמה גדולה העמידה בנסיון שלא הררה אחר מדותיו ית', שאילו היה אברהם אבינו מהרהר אחר מדותיו ח"ו כמה היה נופל, ואיך נתעלה ע"י שעמד בנסיון. בכ"ז מלמדת לנו התורה הק' מה ענינו של יהודי, שכל עניניו הם נסיונות החיים, ואיך להתגבר על נסיונות החיים הקשים ביותר. כל תנאי החיים של יהודי הם נסיונות, לזה יש תנאים יותר קלים וחייו מתנהלים על מי מנוחות, ולאחר יש תנאי חיים יותר קשים, ויש מי שהכל בא לו מאד בקושי, כל אלו הם נסיונות החיים שהקב"ה נותן ליהודי לפי שורש נשמתו, והם בכלל העשרה נסיונות המגדלים אותו בעולם, שע"ז שמתגבר ועומד בנסיונות הריהו משיג כראוי את המדרגה שבעבורה ירד לעולם.

ביצחק יקרא לך זרע, אין זאת אלא שנדמה לך שהקב"ה צוץ כן. וזה היה הנסיון בנפש, שאברהם אבינו עמד בו, כמו שהשיב לשטן, ואני בתומי אלך. הנני הולך באמונה פשוטה, אם הקב"ה אמר לי עתה כך אין זה עניני מה אמר לי בעבר ומה יאמר לי בעתיד. וגם אצל כל יהודי עיקר הנסיון הוא בנפש, כדאייתא שבשעת נסיון נושלים מיהודי את כל מדרגותיו ונדמה לו שהוא מושלך מלפני השי"ת, שזהו נסיון בנפש, הקשה בנסיונות.

ומדרגה מיוחדת בנסיונות, שמתוך הנסיונות יהודי הולך וגדל ומתעלה. וכדאייתא במדרש (ב"ר נהו, עה"פ והאלקים נסה, רבי יוסי הגלילי אומר גדלו כנס הזה של ספינה, שהוא גבוה מאד ונראה למרחוק. עוד מסמיק ע"ז הפסוק (תהלים ס) נתן ליראך נס להתנוסס, נסיון אחר נסיון וגדולין אחר גדולין בשביל לנסותו ולגדולן בעולם כנס הזה של ספינה. שהנסיונות שהקב"ה נותן ליהודי הם מתנה מן השמים לטובתו, שע"י הנסיונות העוברים עליו הוא הולך וגדל. והם מתנה לו ולזרעו אחריו, כמו נסיון העקדה שמכחו אנו חיים עד היום, ובכל עת צרה מזכירים את עקדת יצחק לעורר רחמים. וע"פ דברי הר"ן הנו, שהקב"ה אל בלשון נא ובקשה, איני מצוה אותך על כך בתור חובה, ואם לא תעשה זאת לא תעבור כל עבירה, אלא אם יש את נפשך לעשות נחת רוח לפני העלהו לעולה. והיינו שהנסיון הזה היה מתנה והודמנות מן השמים לאברהם, שיוכל ע"י שיעמוד בנסיון להתעלות לפי מדרגתו למדרגה גבוהה לאין ערוץ מלפני הנסיון, והיתה מזה עליה לו ולכל הדורות, שאחרי הנסיון נאמרו לו כל הברכות לו ולכל דורותיו אחריו, יען אשר עשית

נתן חסד לאברהם

9

אברהם אבינו כידוע הוא מדת חסד, ובפרשה זו נתפרשו כל עניני החסד המופלאים של אברהם אבינו גבות מעל גבוה. בתחלה הפלגתו במדת הכנסת אורחים, וכדכ' וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו, ואחז"ל שנדמו לו כערבים, אנשים פחותים ושפלים, ואעפ"כ וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה. ובאיזו זריזות קיים את המצוה, כמש"נ ג"פ וימהר ולשון ריצה, וימהר אברהם האהלה אל שרה ויאמר מקרי וגו', ואל הבקר רץ אברהם וגו' וימהר לעשות אותו, ואף שהיה חולה קיים הכנסת אורחים באופן מופלא כזה. וכן אחז"ל ששחט עבורם ג' פרים כדי שיוכל לתת לכל אחד את הלשון שהיא החלק המובחר של הפר. ולמעלה מזה, מדרגה יותר גבוהה בהכנסת אורחים, מה שאמר אל נא תעבור מעל עבדך, שבקש מהקב"ה שימתין לו עד שיקבל את האורחים, ומכאן אחז"ל גדולה הכנסת אורחים יותר מקבלת פני השכינה, ואף קבלת פני השכינה של אברהם אבינו היא למעלה מכל מושג בכ"ז הלך לקבל את האורחים. ולהלן כותבת התורה"ק עוד מדרגה למעלה מזו במדת החסד בפרשת סדום. והנה סדום היתה הכנגד של אברהם אבינו, שכאשר אברהם אבינו התחיל את עולם התיקון ממדת החסד, זה לעומת זה קמו סדום ועמורה שהיו

מקום של שיא האכזריות היפך מדת החסד, כמו שמסופר בחז"ל על מעשי האכזריות הנוראים שעשו שאינם נתפסים בשכל אנושי, ובתורה מסופר עליהם שלא הניחו לאורחים ליכנס אליהם, דהיינו שהם היו הכנגד של אברהם אבינו. ולכאורה היה אברהם אבינו צריך להיות מרוצה ממהפכת סדום ועמורה, שהרעים וחטאים שהם כנגד מדותו עומדים להאבד ויתקיים ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ. אך מדת החסד של אברהם אבינו היתה למעלה מזה, ולא רק שלא שמח אלא נעמד להעתיר בעדם לפני הקב"ה, הנה נא הואלתי לדבר אל ה' ואנכי עפר ואפר, והפציר עבורם מאד שינצלו, כי גודל החסד שלו למעלה מכל השגות. ועוד מדרגה במדת החסד מצינו להלן בפרשה, וישע אשל בבאר שבע, ואחז"ל שעשה פונדק לאכסניא, שפירש"י אש"ל ר"ת אכילה שתיה לוייה, מעין בית היוצר שכולו עשוי לייצר חסד. ולכאורה הרי מסתמא גם בכל תשעים ותשע שנותיו עד כה עסק אברהם אבינו רבות בחסד ומדוע לא נזכר מזה מאומה בתורה"ק, רק בפרשה זו לאחר שמל את עצמו כתובים כל מעשי החסד שעשה.

M

12

ויבואר ע"פ מד"א בספה"ק דברי משה מהרה"ק רבי משה מדולינא תלמיד הבעש"ט הק' (פר' קדושים), כי הנה נודע לכל הבאים בסוד ה' שכל מצוה ומצוה שיהודי מקיים, אפילו מצוה גשמית, הריהו ממשיך בזה קדושה עילאית ומוחין עילאין משורש המצוה. וכגון מצות כיבוד אב ואם, שורש המצוה הוא אבא ואימא שהם חכמה ובינה, וכאשר יהודי מקיים מצות כיבוד אב ואם הוא ממשיך בזה מוחין עילאין של חכמה ובינה, אף שהוא עושה רק פעולה גשמית הריהו ממשיך בזה קדושה עילאית. אמנם כל זה שייך רק במצווה ועושה העושה זאת לשם מצוה, שאז יש לפעולה שורש למעלה להמשיך קדושה משורש המצוה, אבל אם אינו מצווה ועושה ואינו עושה זאת לשם מצוה הר"ז דבר טוב בעלמא אך אין לזה שורש למעלה ואינו ממשיך קדושה עי"ז. וכתב שוהו לשון הברכה קודם כל מצוה אשר קדשנו במצוותיו וצונו, שהקב"ה נתן קדושה בכלל ישראל ע"י המצוות, שתר"ג מצוות הם תרי"ג שרשי הקדושה, וכל מצוה שיהודי עושה ממשיך הוא קדושה משורש המצוה למעלה.

היה להתחיל עולם התיקון ע"י מדת החסד, אבל כל עוד לא הגיע לתכלית השלימות בחי' והיה תמים ולא היה לו שלימות היחוד עם הקב"ה, לא היה יכול להתחיל עולם התיקון ממדת החסד, שחסר היה לזה שורש למעלה, רק כאשר הגיע לבחי' התהלך לפני והיה תמים שהקב"ה היחוד עמו בשלימות, וכבר היה בבחי' מצווה ועושה, יכול היה להתחיל עולם התיקון ממדת החסד שכבר היה לזה שורש למעלה. לכן לא נזכר בתורה ממעשי החסד של אברהם אבינו עד עתה, דקודם המילה לא היו מעשי החסד שלו בשלימות להתחיל עולם התיקון, רק לאחר שמל כתובים בתורה כל מעשי החסד שלו כי אז הם כבר התחלת עולם התיקון.

והנה השורש של מדת החסד למעלה הוא אהבת ה', שכל עניני חסד וכל האהבות הטובות אהבת התורה ואהבת ישראל כולן עצות להגיע לאהבת ה', אך התכלית היא אהבת ה'. ואברהם אבינו לא הגיע אל התכלית לשורש העליון של חסד, רק לאחר שמל את עצמו. ואז התחיל עולם התיקון ע"י מעשי החסד. ואברהם אבינו עצמו היות שמעתה מעשי החסד שלו שייכים כבר לעולם התיקון, היה החסד שלו בהפלגה מופלאה ביותר, כגון מה ששחט לכ"א פר וכו'. וי"ל שכל מדרגות אלו לא היה נוהג בהם רק עתה לאחר שמל, כי אז כבר היו אלו מעשי חסד השייכים לעולם התיקון, ואז וישע אשל, שמדת החסד נהיתה לעיקר עבודתו. והיינו שכל הפרשה נאמרה לאחר שנהיה היחוד השלם ע"י שמל אברהם את עצמו. ויתכן שגם אומר אל נא תעבור מעל עבדך לא היה יכול להיות קודם לכן שהיה נופל בעת גילוי שכינה, רק לאחר שנהיה היחוד השלם כינו להקב"ה אז היה יכול לומר אל נא תעבור מעל עבדך.

וע"פ האמור י"ל בענין נסיון העקדה, שהקב"ה אמר לו לשתוט את בנו היפך מדתו מדת החסד. ולכאורה היה צ"ל הנסיון במדתו, לבחון עד כמה היא מדת החסד של אברהם אבינו, שכל נסיון הוא

ולאור זה י"ל הענין, דהנה כאשר צוה הקב"ה את אברהם אבינו על המילה אמר לו התהלך לפני והיה תמים, ואיתא ע"ו בחז"ל, שאמר לו הקב"ה שכל זמן שיש בו פסולת אין הקב"ה יכול להתחבר עמו בשלימות, רק לאחר שימול ויסיר את הערלה אז והיה תמים, שאז נהיה היחוד שלו עם הקב"ה בשלימות ונהיה חלק א' ממעל ממש. וע"ד דא"י בתנחומא (לך כ), עד שלא מל כל זמן שהיתה השכינה מדברת עמו היה נופל, משמל היה מסתי עמו והיה עומד, והיינו שאחרי שמל נהיה חלק א' ממעל ונתחבר בשלימות עם הקב"ה. ועפ"י י"ל ענין מעשי החסד של אברהם אבינו, דהנה העבודה של אברהם אבינו היתה להתחיל את עולם התיקון, שעולם התיקון התחיל במדת החסד שתיקן אברהם אבינו, ואח"כ שאר שבעת הרועים תיקנו את שאר ז' המדות, ואת שלש הראשונות יתקן מלך המשיח. אמנם רק אחר שאברהם אבינו מל את עצמו יכול

במדת המנוסה, ע"ד שמצינו אצל יוסף שנתנסה במדתו. אלא דתכלית הנסיון הוא כמאחז"ל (אבות ה) להודיע כמה חבתו של א"א, וכדאי' בספה"ק שכאשר אמר הקב"ה לאברהם קח נא את בנך את יחידיך אשר אהבת, התפשטה גודל האהבה של אברהם ליצחק בלי סוף ובלי תכלית, וכמו שהיה בעת שאמר הקב"ה יהי רקייע שהתחיל הרקייע להתפשט בלי גבול, עד שהשם הק' שדי שאמר לעולמו די עצר אותם מלהתפשט עוד, כן היה כאשר אמר הקב"ה לאברהם אשר אהבת. ושורש הנסיון להודיע שכל אהבתו ליצחק רק מפני שהקב"ה צוה עליו לאהוב אותו כ"כ, אך התכלית היא אהבת ה', וכיון שאהבת ה' היא עתה שישחוט את בנו הר"ז מעשה של מדת החסד והאהבה, מדתו של אברהם אבינו, כי השורש והתכלית של כל האהבות שיש בעולם הזה הוא אהבת ה'. והוא פ"י להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו, שהגיע לתכלית של מדת החסד שהיא אהבת ה'.

והתורה"ק באה ללמד בזה לכל יהודי, דכמו שיש העולם הכללי כך יש העולם הפרטי, כל אדם הוא עולם קטן בפני"ע, וגם לעולם הקטן יש סדר של עולם התיקון שצריך לעבור תיקונים בכל המדות, ועולם התיקון הזה מתחיל ממדת החסד, שיהודי הרוצה ליכנס לעולם התיקון עליו להתחיל ממדת החסד והאהבה, לאהוב יהודים וכו', ומזה יבא לאהבת התורה ולאהבת ה'. כמד"כ (תהלים פט) כי אמרתי עולם חסד יבנה, שכל בנין העולם הוא על חסד, וכן כתיב (שם קיש) חסדך ה' מלאה הארץ, שכל הבריאה, העולם הפרטי כמו העולם הכללי, עומדת על חסד ואהבה, וזאת באה התורה"ק ללמד, שמדת החסד היא ראשית התיקון בכלל ובפרט.

14

13

10

10

20

20

20

10

10